

EESTI MAASTIKUARHITEKTIDE LIIDU

KUUKIRI

12/2024

EMALi kuukirja järgmine number ilmub 2. jaanuaril

juhatus: juhatus@maastikuarhitekt.ee

Maarja Gustavson (557 9979), Tanel Breede (521 7478)

Remi Kübar, Maali Roomet-Allese (5346 7009)

koordinaator: Reet Soans info@maastikuarhitekt.ee (5060 834)

kuukiri: Minea Kaplinski-Sauk minea@maastikuarhitekt.ee

EMAL KOLIB

Armsad liidu liikmed!

Aasta lõpp hakkab vaikselt lähenema, kuid üks suur muutus on meie liidul 2024. aastal veel ees. Kevadisel üldkogul saime impulsi hakata aktiivselt tegelema Tallinnasse uue kontori otsingutega. Nüüd on meil suur rõõm teada anda, et oleme sobiva koha leidnud!

EMAL kolib Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu majja Rävåla pst 10. Sümbolises mõttes oleme EMÜSi Akadeemia tn pesast Tartus jõudnud EMALiga Akadeemia majja Tallinnas.

Arhitektuurimälestisena kaitse all olev hoone on 1963. a valminud arhitektide Uno Tõlpuse ja Paul Madaliku projekti järgi, sisearhitektuurse projekti autor on Leida Pärtelpoeg. Meie neljanda korruse akende taga on sobivalt Teatriväljaku park. Asukoht on mugavalt südalinnas, kõik on käe-jala juures ja hea ligipääs on nii jalgsi, ratta kui ühistranspordiga.

Ruumide liigutamine Tartust Tallinnasse on kahtlemata märgiline teema, kuid käib kaasas meie erialaliidu reaalsete vajadustega, mida mõne sõnaga allpool ka lahkame.

1. Tartu üüripind ei leidnud ilmselgelt piisavat kasutust. Nt 2024. aastal on seal toimunud vaid 2 üritust.
2. Juba üldkogul rääkisime, et kohtumispinnast just Tallinnas on väga suur puudus ning Tartu ruumid seisavad jõude. Tallinnas baseeruvad valdav osa meie koostööpartneritest ning asuvad sidusorganisatsioonide staabid.
3. Sel aastal toimusid pea kõik kohtumised, kuhu EMAL oli kutsutud, samuti Tallinnas. Siiani puudus koht, kus koosolekuid või kokkusaamisi korraldada ning sõltusime kohtumiste korraldamisel paljuski teistest osapooltest. Kohtusime tihti ka kohvikutes või korraldasime nõupidamisi teiste arh. liitude pindadel.
4. Lisaks koordinaatorile on meil eesmärk järgmisel aastal tööle võtta ka projektijuht, kelle kaasamiseks vaid kaugtöö vorm ei ole piisav ning head sünergia tekitav.
5. Kui inimesed igapäevaselt kontorist töötavad, annab see võimaluse hoida kontorit teatud päevadel lahti ning organisatsioon tuleb sellega oma liikmeskonnale lähemale.
6. Soovime, et maastikuarhitektidel oleks kindlatel päevadel nädalas koht, kuhu tulla või koos käia, soodustada omavahelist läbikäimist, sotsialiseerumist ja ka koolituste korraldamist. Kui natuke unistada, siis võiks siit välja kasvada korralik maastikuarhitektuuri hub või kompetentsikeskus. Unistame.

Kahtlemata teadvustame ka, et Tartu näol oli EMALile tegemist märgilise paigaga. See on organisatsiooni sünnikoht ja siin asuvad juured, kus pea pooled tegutsevatest maastikuarhitektidest igapäevaselt tegutsevad. Ka edaspidi plaanime iga-aastase üldkogul traditsiooni kandmiseks ja ajaloolise jätkuvuse püsimiseks korraldada Tartus.

Mõistame muret ja ohtu pealinnakeskseks muutumise ees. Põhja-lõunasuunalise kommunikatsiooni ning üldise kommunikatsioonistrateegia arendamine on jätkuvalt üheks meie prioriteediks. Vaatamata vägagi positiivsele ja toetavale tagasisidele isiklikul tasandil ja suuremates-väiksemates ringkondades aruteludele kontori kolimise teemal, oleksime, tagantjärele tarkusena, saanud arenguid varasemalt rohkem selgitada. Siinkohal tunnistame ka puudujääke, mis selle otsuse selgitamisel kõikidele huvilistele on ilmnunud.

Kolimise kiirus tulenes aga objektiivsetest asjaoludest – oleme peale üldkogul pidevalt jälginud üüriturul pakutavat, senini sobivat lahendust leidmata. Kui konkreetne pind pakkumisele tuli, oli see nii hinnataseme, asukoha kui suuruse poolest niivõrd “magus”, et koheselt tekkis huvilistest järjekord. Õnneliku juhuse tahtel olime esimesed. Kui sündis otsus ruumid rentida, oli rahaliselt mõistlik kolida juba sel aastal (meil oli KULKAl selleks ka reserv, mis muidu kasutamata jääks).

Kasutuseta ruumide hoidmine ei olnud enam jätkusuutlik ja praktiline, kuid usume, et pinna Tallinnasse liigutamine omab kokkuvõttes positiivset efekti kogu Eesti maastikuarhitektide jaoks võimaldades organisatsioonil efektiivsemalt ning tulemuslikumalt toimida.

Detsembri alguses lõpeb meie üürileping Lutsu tänaval Tartus ja alustame Rävåla omaga Tallinnas. Kolimine toimub 2. detsembril ning abikäed on igati oodatud!

Loodetavasti saame kogu meie liikmeskonna peagi soolaleivale kutsuda!

Maarja, Maali, Remi ja Tanel

UED MAASTIKUARHITEKTI KUTSESTANDARDID

On hea meel anda teada, et novembri koosolekul kinnitas AGEK nõukogu uued kutsestandardid, mis hakkavad kehtima alates 2025. aasta 1. jaanuarist. Sellega sai joone alla protsess, mis mitteametlikus vormis algas juba 2022. aastal ning jätkus kutsekoja esindaja juhtimisel 2023. aasta algusest kuni selle aasta sügiseni. Kogu teekond oli seega pikk, ent samas konstruktiivne ja põhjalik ning seetõttu ei ole uued dokumendid mitte eelmiste mehaaniline ülevõtmine, vaid kõik standardid on sisuliselt pulkadeks lahti võetud ja siis uuesti kokku pandud, arvestades nii eriala rahvusvahelisi alusdokumente, tänase töömaailma vajadusi kui eriala tulevikuväljavaateid.

Kokkuvõtvalt on maastikuarhitekti kutseüsteem kolmeastmeline ning koosneb järgnevatest standarditest:

1. [diplomeeritud maastikuarhitekt, tase 7](#)
2. [volitatud maastikuarhitekt, tase 7](#)
3. [volitatud maastikuarhitekt-ekspert, tase 8](#)

Peamised muudatused, mis kutsestandardites võrreldes eelnevate versioonidega on tehtud on järgnevad:

- Ajakohastati ja parendati töökirjeldust ning regulatsioonide osa;
- Sõnastati tulevikuoskused, lähtudes valdkonna arengutrendist;
- Sõnastati üldoskused, tuginedes Kutsekoja koostatud oskuste registrile;
- Lisati kutsestandarditesse seni kutse andmise korras olnud kvalifikatsiooninõuded kutse taotlemisel ja taastõendamisel, lähtudes kutsestandardi muutunud juhendist;
- Diplomeeritud maastikuarhitekti kutse omanikule anti õiguseid koostada iseseisvalt väiksemamahulisi planeeringuid ning ehitusprojekte;
- Muudeti kompetentsusnõuded paremini vastavaks töömaailma vajadustele.

Uus kutse andmise voor, mis nüüd toimub juba vastsetl kehtestatud standardite alusel, **algab 2025. aasta jaanuari keskel**. Täpsemad kuupäevad selguvad peagi.

Lisainfo kutse kohta [EMALi kodulehel](#).

Maastikuarhitektuuri hinnastamisest

Kuna EMALil puudub hetkel kehtiv hinnakiri maastikuarhitekti tunnihinna kohta, siis toome siinkohal ära Eesti Konsultatsiooniettevõtete Liidu hinnakirja nende 2024. a. aastaraamatust. Tegu on hinnastatistikaga, mida igal aastal täiendatakse ja mis annab väga hea ülevaate meie kolleegide ehitusinseneride, VK- ja teedeinseneride sissetulekutest. Viime oma hinnad julgelt kolleegidega samale tasemele!

Aastaraamatu tervikfaili leiata [SIIT](#).

Kehtiv töötajate kvalifikatsiooni määratlus

Tähis	Kvalifikatsioon	Kutsetase	Kutse
E	Ekspert	8	Volitatud arhitekt-ekspert, volitatud insener
V	Vastutav konsultant	7	Volitatud arhitekt, diplomeeritud insener
K	Konsultant	7	Diplomeeritud arhitekt, diplomeeritud inseneri esmakutse, 5 a kõrgharidus ilma kutseta
P	Projekteerija	6	Rakendusarhitekt, insener, 3-4 a kõrgharidus ilma kutseta
T	Tehniline töötaja		

EKELi liikmete keskmised tunnitasad (2023)

eurodes

Grupi tähis	E		V		K	P
	Ekspert		Vastutav konsultant		Konsultant	Projekteerija
	konsultat-sioonitund	töötund	konsultat-sioonitund	töötund	töötund	töötund
Tasu	85	75	65	60	55	49

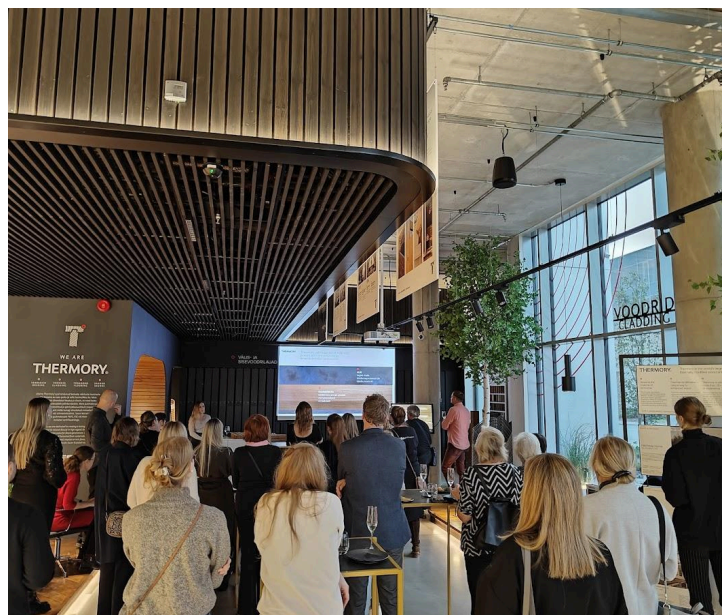
Läheme EKSTERJÖÖRI: Thermory ürituse järelkaja

EMALi esimese inspiratsiooniseminaride sarja "Läheme EKSTERJÖÖRI" raames toimus 7. novembril Thermoryga seminar "Termostõeldud puit väliruumis ja maastikuarhitektuur" ja seejärel vabas vormis vestlus.

Üllatuskülaliseks oli Pia Kuusiniemi – Loci Landscape Architects büroo asutajaliige ning Soome Maastikuarhitektide Liidu president, kes andis ülevaate Soome maastikuarhitektuuri projektidest ja projekteerimise suundadest.

Meid võõrustas Thermory ja Kärt Kanarbik, arhitektide projektijuht.

Ürituste sarja korraldab Maali Roomet-Allese – Eesti Maastikuarhitektide Liit (EMAL)

Pildil Kärt, Pia ja Maali

TÖÖKUULUTUS: TajuRuum otsib maastikuarhitekti

TajuRuumi maastikuarhitektuuribüroo otsib oma tiimi uut maastikuarhitekti. Oodatud on kogemustega tegija, kes otsib uusi väljakutseid maastikuarhitektuuri vallas, projekteerib eskiisist tööprojektini ning on valmis võtma vastutust projektijuhtimises.

Oma CV ja motivatsioonikiri palutakse saata hiljemalt **18. detsembriks** aadressile terje@tajuruum.eu. Lisainfo [SIIN](#).

MAASTIKUARHITEKTUUR ON MEIE KUTSUMUS
USUME, ET HEA ELUKESKKOND MUUDAB MAAILMA

Tule loo positiivseid muutusi koos meiega!

VÕISTLUSED

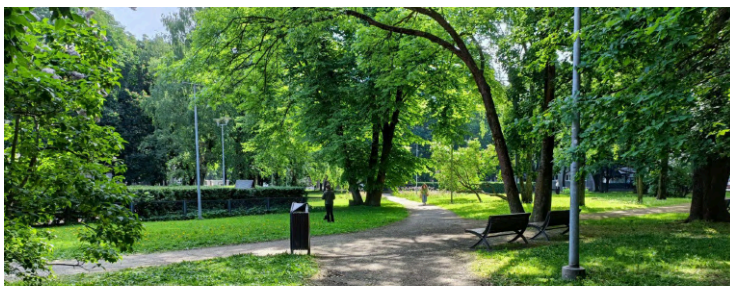
Ukraina aia maastikuarhitektuurivõistlus

Tallinn kuulutas välja Ukraina aia maastikuarhitektuurivõistluse, mille eesmärk on luua Lembitu parki Ukraina aia nimeline tähenduslik paik. Võistlusala asub Lembitu pargis, kus paiknes varem hoonestatud kesklinna kvartal, mis hävis 1944. aasta märtsipommitamises.

Võistlusega soovitakse leida uus kaasaegne ja ruumiliselt terviklik maastikuarhitektuurilahendus nii Lembitu pargile kui ka parki rajatavale uuele teosele, mis tähistab Ukraina vabadust. Loodav teos võib olla maakunstiteos, ruumiline sekkumine, väliala, installatsioon või muu ruumiline kogemus; tegemist võib olla ka muul viisil Ukraina vabadust tähistava objekti või sõnumiga.

Loodav teos peab toetama Ukrainat ja olema kooskõlas Lembitu pargi praeguse loodusväärtusega. Kasuks tuleb, kui lahenduse loomisesse on kaasatud ka Ukraina arhitekte, maastikuarhitekte või kunstnikke.

Võistlustööde esitamise tähtaeg on **9. jaanuaril 2025**. Lisainfo [SIIN](#).

TÖÖPAKKUMINE: Arhitektuurikeskuse juhataja

Arhitektuurikeskus otsib uut juhatajat, kes saaks tööle asuda 2025. aasta jaanuarist. Arhitektuurikeskuse tegevus on seotud ühiskonna ja valdkonna kaasaegsete arengute ja väljakutsetega ning seetõttu otsitakse juhtimis- ning esinemis- ja meediakogemusega kandidaati, kes oleks kokku puutunud ka arendusprojektide juhtimisega.

Kandideerimiseks palutakse saata CV, kaaskiri ja palgasoov hiljemalt 9. detsembriks aadressile cv@arhitektuurikeskus.ee. Lisainfo [SIIN](#).

Eesti Arhitektuurikeskus

Keskonnaagentuuri ilmakeskuse kunstikonkurss

Riigi Kinnisvara kuulutas välja kunstikonkursi, et leida sobivaim kunstiteose ideelahendus Keskonnaagentuuri ilmakeskuse fuajeesse. Loodav taies peab esindama Eesti kunsti hetkeseisu, olema sobiv ning kohane hoonesse nii oma materjalide valiku kui ka teemakäsitluse poolest. Kunstiteos on mõeldud ilmakeskuse hoone fuajee ilmestamiseks ja positiivseks tervituseks hoonesse sisenemisel.

Osalemistaotluste ja kavandite esitamise tähtaeg on **15. jaanuar 2025**. Lisainfo [SIIN](#).

Jõhvi keskväljaku ja Jõhvi Mihkli kirikut ümbritseva avaliku ruumi arhitektuurivõistlus

Arhitektuurivõistlusega soovitakse leida parim arhitektuurilahendus, mis kaasab erinevaid sihtgrupe, toimib funktsionaalselt, on muu linnaga sidus ning mitmekesistab Jõhvi linnakeskust ja avalikku ruumi. Võistlusala hõlmab olulist osa Jõhvi linnast ja paikneb Tallinn-Narva raudteest põhja pool. Seda piiritlevad Viru, Rakvere ja Rakvere põik, Keskväljaku ja Uus tänavad, kaubanduskeskused „Jõhvikas“ ja „Tsentraal“ ning endise limonaaditehase territoorium. Võistlus korraldatakse EV100 jätkuprogrammi „Hea avalik ruum“ raames ja see on tänaseks kümme aastat kestnud programmi viimane võistlus.

Tööde esitamise tähtaeg on **23. jaanuaril 2025**. Lisainfo [SIIN](#).

Maarja Tüür ja Maarja Gustavson

Eesti Maastikuarhitektide Liidu delegatsioon osales selle aasta sügisel kahel maastikuarhitektuuri tähtsündmusel – septembris toimus Istanbulis **IFLA World** konverents ja kongress ning oktoobris **IFLA Euroopa** konverents ja üldkogu. Esimene koondab kogu maailma maastikuarhitektid ning teine on Euroopa regiooni maastikuarhitektide aasta kõige olulisem kohtumine.

IFLA Worldi Istanbulis toimunud konverentsi pealkiri oli sellel aastal “Code Red for Planet Earth” ning ootuspäraselt keskendus see keskkonnaprobleemidega seotud teemadele. Kuigi konverentsi tutvustuses toodi välja, et põhirõhk saab olema lahenduste otsimisel, siis jäid kokkuvõttes paljud otsad ikkagi lahtiseks. Tundus, et 3-päevase konverentsi korraldajad olid endale ahminud liiga suure tüki – iga päev toimus üle 70 loengu ja ümarlaua paralleelsessioonides, kõige lühemad neist 5-minutilised. Sellises kontekstis jäi kogu konverentsi kandev idee paratamatult häguseks. Nii-öelda suuri esinejaid oli ainult 6 – Sir Geoffrey Jellicoe auhinna võitnud James Corner, IFLA presidendi auhinna võitnud (mõned aastad tagasi ka Eesti maastikuarhitektidele esinemas käinud) Maria Ignatjeva, Tai tõusev täht Kotchakorn Voraakhorn, Martha Schwartzi büroost Ceylan Belek Ombregt, vanameister Cristophe Girot ning maastikuarhitektuuri *enfant terrible* Peter Veenstra.

Peaesinejatest tõusis kõige reljeefsemalt esile Tai maastikuarhitekt **Kotchakorn Voraakhorn**, kes on üks maailma juhtivaid keskkonnasõbraliku linnakujunduse edendajaid. Harvardi lõpetanud maastikuarhitekt tegi oma karjääris kannapöörded, kui tema kodu Bangkokis hävis üleujutuses. Sellest alates keskendub ta oma töös kliimamuutustega kohanemisele ja vastupanuvõime suurendamisele habrastes kogukondades ja linnakeskkondades. Ta on IFLA kliimamuutuse töögrupi juht ning tegutseb ka ÜRO kliimamuutuste konverentsi (COP) saadikuna, rõhutades maastikuarhitektuuri keskset rolli kliimakriisiga kohanemises.

Voraakhorni üks tähtsamaid projekte on **Chulalongkorn Centenary Park Bangkokis**, mis ühendab üleujutuste ennetamise, sademevee kogumise ja linnaelanike jaoks loodud rohealad. See park on üks kuulsamaid ja enam publitseeritud näiteid looduspõhistest lahendustest terves maailmas.

Oma loengus keskendus Kotchakorn linnade olulisusele kliimamuutustega tegelemisel. 2050. aastaks elab 70% maailma elanikkonnast linnades. Ökosüsteemide kokkuvarisemine ohustab samal ajal 44% linnade majandusest ning 90% rannikulinnaidest kannatab üleujutuste all¹. Selleks, et nende väljakutsetega toime tulla, peavad meie linnad muutuma mitte kliimanetraalseks vaid kliimapositiivseks – s.t. mõjuma kliimamuutusi pidurdavalt. Inimmõju *status quo* säilitamisest ei piisa enam selleks, et kliimamuutuste mõjud katastroofiliseks ei muutuks. “Linn on see koht, kus võidetakse või kaotatakse lahing elu säilimise eest Maal.”²

Kotchakorni tihedasse linnakeskkonda integreeritud rohealad on võimelised talletama tonnide viisi vihmavett, jahutama linna õhku ning pakuma elupaika sadadele liikidele. Tema sõnum on, et vett, mis suures osas Kagu- Aasia linnadest tähendab katastroofi ja üleujutust, tuleb käsitleda mitte ohuna vaid võimalusena. Selleks, et see nii oleks, tuleb vett lihtsalt osata õigesti suunata ja tekitada linnakeskkonda selle mahutamiseks vastavate disainivõtete rohealad.

Kotchakorn Voraakhorn esinemas IFLA Maailmakongressil
Foto: Maarja Tüür

Chulalongkorn University Centenary Park (allikas: WLA)

Ceylan Belek Ombregt tutvustas Martha Schwartz Partnersite keskkonnateemalisi projekte ning rõhutas maastikuarhitekti elukutse olulisust kliimamuutustega kohanemisel. Üks MSP olulisemaid keskkonnasõbralikke projekte, **Vientiane Riverfront Development** keskendub Laose pealinna Vientiane jõeäärse ala taastamisele ja arendamisele. See projekt hõlmab Mekongi jõe kallaste ümberkujundamist, et kaitsta linna üleujutuste eest, parandada elukvaliteeti ja luua linna ökosüsteemidega harmoonias olev avalik ruum. Mekongi jõgi on piirkonnale nii õnnistuseks kui ka ohuks, kuna iga-aastased vihmaperioodid põhjustavad ulatuslikke üleujutusi. MSP eesmärk oli luua integreeritud süsteem, mis vähendab üleujutuste mõju ja kaitseb linnakeskkonda. Projekti raames taastati looduslikke märgalasid ja elupaiku, et toetada piirkonna bioloogilist mitmekesisust ja parandada ökosüsteemide terviklikkust. Keskenduti ka avaliku ruumi loomisele, mis ühendab linnaelanikke jõega ja pakub rekreatsioonivõimalusi, samal ajal austades kohalikku kultuuri ja Mekongi jõega seotud traditsioonide tähendust. Parki disainides arvestati tulevaste kliimamuutuste mõjudega, sealhulgas tõusva veetaseme ja ekstreemsete ilmastikunähtustega.

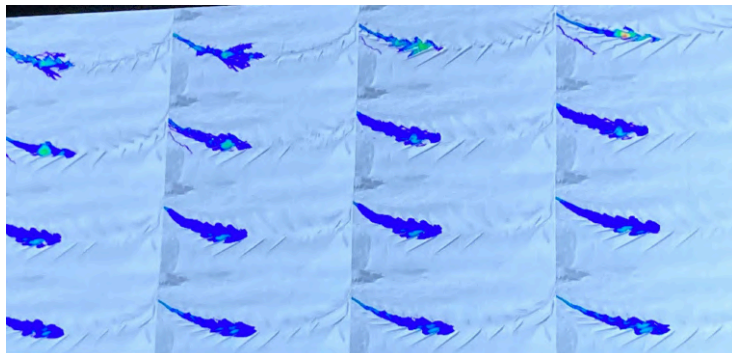
Christophe Girot on tunnustatud Šveitsi maastikuarhitekt ja teadlane, kelle töö keskendub maastiku ja arhitektuuri sünergiatele, kestlikkusele ja looduse integreerimisele urbaniseeritud keskkondadesse. Tema projektides peegelduvad innovatiivsed lähenemisviisid, kus ta uurib maastiku kui elava süsteemi kasutamist linnades ja looduses. Ta on Zürichi Ülikooli (ETH Zürich) maastikuarhitektuuri osakonna juhataja. Girot' töö keskendub sageli maastiku atribuutsioonidele ja tõlgendusele, samuti keskkonnanahklike ja kliimamuutustega kohanemist toetavate lahenduste loomisele.

¹ Siin ja edaspidi andmed ÜRO keskkonnaraportitest

² Sir David Attenborough

Tema projektides on sageli tegeetud looduse, kultuuri ja inimtegevuse vastastikusel suhtega, sealhulgas arvestades bioloogilise mitmekesisuse, energiaefektiivsuse ja loodusressursside säästmisega. Girot on välja andnud erinevaid õpikuid ja ta on paljude teadusartiklite autor. Girot' panus on olnud määrava tähtsusega maastikuarhitektuuri valdkonna arengus, aidates luua linnakeskkondi, mis on keskkonnasõbralikud ja kultuuriliselt rikkad.

Oma loengus tutvustas ta erinevaid tudengitega koos läbi viidud projekte, millest põnevaim oli **St. Gotthardi mägitoe projekt** – oluline teadusprojekt, mis uurib Alpi piirkonda, kasutades täiendavaid digitaalsete tehnoloogiate meetodeid. Projekti keskmes on üksikasjalik 3D mudel St. Gotthardi mäestikust, mis on loodud laser-skaneerimise ja punkt pilve tehnoloogia abil. See mudel salvestab erakordse täpsusega piirkonna topograafia, infrastruktuuri ja ajaloolised omadused. Eesmärk on pakkuda terviklikku ülevaadet maastikust, mis ühendab nii maapealseid elemente (mäed, metsad ja külad) kui ka maa-aluseid infrastruktuuri objekte nagu tunnelid. Selle programmi üks osa, Guerbe jõe tammide projekt, keskendus Guerbe jõe maastiku ümber modelleerimisele robotite abil, et tagada selle parem vastupidavus looduskatastroofidele. Guerbe jõe säng on ajalooliselt inimtegevuse tõttu palju muutunud ja kannatab sageli üleujutuste ja maalihete all. Projekti eesmärgiks oli asendada traditsioonilised tammid looduslike ja dünaamiliste maastikuvormidega, mis kohanduksid paremini jõe keskkonnaga. Projekti käigus uuriti, kuidas kasutada robottehnoloogiat, et muuta jõe kulgu ja kallaste kuju. Selle asemel, et olemasolevate tammide struktuure tugevdada (mis oleks traditsiooniline insenertehniline lahendus), töötati välja lähenemisviis, kus looduslike protsesside abil loodi tasakaalustatud maastik, mis tagab pikaajalise positiivse keskkonnamõju. Lisaks vanade tammimaterjalide taaskasutamisele loodi uusi maastikuvorme, mis kaitseksid nii üleujutuste eest kui ka võimaldaksid rekreatsioonialade loomist ja elupaikade taastamist.

Guerbe jõe veehulkade liikumise simulatsioon üleujutuse korral robotmodelleeritud maastikus.

Slaid Christophe Girot loengust
(ETH Landscape Architecture Studio)

Enne konverentsi toimus **IFLA kongress**. IFLA president Bruno Marquez on teinud ära suure töö ning algatanud koostöö mitme teise olulise rahvusvahelise organisatsiooniga. Paljude organisatsioonide esindajad olid kongressil ka kohal ning tutvustasid oma tegevust ja koostöövõimalusi – UN Habitat (ÜRO asustuse programm), WHO (Maailma Tervishoiuorganisatsioon), UNEP (ÜRO Keskkonnaprogramm), URBIO (Linnade bioloogilise mitmekesisuse ja disaini võrgustik), AIPH (Rahvusvaheline Aiandustootjate Liit).

ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) linnade osakonna juht Gulnara Roll (kes on perekonna kaudu Eestiga seotud ning räägib ka vabalt eesti keelt) tutvustas oma ettekandes Keskkonnaprogrammi algatatud URBIO programmi ning pilootprojekte erinevates linnades. Klassikalised lähenemised linnaplaneerimisele ja infrastruktuuri haldamisele, mis tavaliselt baseeruvad traditsioonilisele insenertehnilisele suunale, ei pruugi praegustes oludes enam olla jätkusuutlikud ega saada hakkama uute, otseselt kliimamuutustega seotud väljakutsetega – ökosüsteemide kollaps, sagenevad loodusõnnetused ning intensiivistuv migratsioon.

Linnad emiteerivad 70% maailma kasvuhuonegaasidest, kasutavad 2/3 energiast ning 70% maavaradest, tarbivad 70% maailmas toodetud toidust ning toodavad üle 50% jäätmetest³. Kuna 70% kliimaga seotud otsustest on kohalike omavalitsuste jurisdiktsioonist sõltuvad, siis on jäme ots kohalike omavalitsuste (sealhulgas ka omavalitsuse ruumiliste otsuste tegijate – arhitektide, urbanistide ja maastikuarhitektide) käes nii linnalooduse, säästlike sademeveelahenduste, elanike liikumisharjumuste muutmise kui ka ringmajanduse valdkondades.

Töötuba IFLA Maailmakongressil (allikas: IFLA)

Võrreldes Istanbuliga oli **IFLA Euroopa Budapesti konverents** nimega Plan(e)tscapetega väga tõhus, kokkuvõtlik ja konkreetne. Budapesti korraldajatele tuleb au anda, sest nad olid nii-öelda asenduskoht ning neil oli vähem kui aasta aega seda ette valmistada. Konverents oleks pidanud toimuma Tel Avivis, aga sõja tõttu oli vaja kiiresti leida uus koht selle korraldamiseks.

Ülevaate Budapesti linna maastikuarhitektuurialasest tegevusest andis Budapesti linnavalitsuses töötav maastikuarhitekt Gábor Péter (ettekande oli koostanud Budapesti linna maastikuarhitekt Bardóczy Sándor, kes ei saanud haiguse tõttu ise konverentsil osaleda). Budapesti linnavalitsuses on praegu võimul vasakpoolne koalitsioon. Riiki juhtiv paremäärmuslik Fidezs on seal opositsioonis. Orbani poliitika tõttu on Budapestile lubatud EU toetused kõvasti hiljaks jäänud. Nende abil kavatseti jõe kallastel kulgevate 2-tasapinnaliste 8-realist (!) sõiduteede asemele osaliselt rajada rohelised jalakäijate ja kergliikluse promenaadid. Kuna raha ei tulnud, algatas Budapesti linnavalitsus selle asemel 2021. aastal programmi "Vadviragos Budapest" ("Õitsev Budapest"), kus seniste ulatuslike murualade asemele tekitati niidud ja lilleaasad. Enam kui 20 hektarile rajati tolmeldajatele sobivatest taimekooslustest niidud, mis jäeti suvel muidugi niitmata. Opositsioonipartei Fidezs reageeris sellele kampaaniaga, kus kaitseülkondades partei juhtfiguurid trimmerdasid isiklikult "korratuid ja umbrohtunud" muruplatse, päästes sellega linnaelanikke kahjulike putukate invasiooni ning Budapesti "džungliks muutumise" eest. Budapesti linna maastikuarhitekti Bardóczy Sándori sõnul sai sellest parim PR-kampaania, mida nad endale oodata oleks osanud, kuna suur osa linna elanikkonnast reageeris sellele vastupidiselt Fidezsi ootustele.

Fidezsi linnapeakandidaat Alexandra Szentkirályi linnaniite trimmerdamas (allikas: HirTV)

³ ÜRO Keskkonnaprogrammi linnade osakonna juhi Gulnara Rolli ettekanne Istanbulis, 08.09.2024

Pärast konverentsi toimunud **IFLA Euroopa seksiooni kohtumise** moodustasid kaks ja pool päeva intensiivset tööd, mille sisse mahtus kõigi riikide parimate projektide kiirtuvustus, administratiivsete teemade arutelud ning sisulised töötoad hariduse, EL programmides osalemise, rahvuslike erialaliitude vajaduste ning erinevate huvigruppide vahelise koostöö kohta. Samuti andsid oma tegevusest ülevaate kõik Euroopa IFLA töögrupid – Vahemeremaade koostöö töögrupp, põllumajandusmaastike töögrupp, energiamaatike töögrupp, kliimamuutuste töögrupp, seadusandluse töögrupp, New European Bauhaus töögrupp, hariduse töögrupp ja kommunikatsioonid töögrupp.

Üks huvitavamaid initsiatiive on Landscape Hub – virtuaalne keskkond, mis koondab endasse erinevatest riikidest pärit maastikuarhitektuuri puudutavad infomaterjalid, sh. juhendid, näidisprojektid, aga ka tökohad, arengukavad ning laiemad suundumused maastikuarhitektuuris. Projekt on praegu info kogumise faasis ning selle põneva projektiga hoiame kindlasti kursis ka Eesti maastikuarhitekte. Praeguses faasis kogutakse näiteid, projekte, uurimustöid, infolinke jmt ning igaühel on võimalik materjale [SIIA](#) lingile esitada.

Budapestis toimunud konverentsi aruteludes jäi õhku kõlama mõte, kas maastikuarhitektuur peaks hõlgama kõik esteetilisuse ja "mäitseka" kujundamise põhimõtted ja keskendumata ainult sellele, kuidas luua võimalikult kliimaneutraalseid ja elurikkust toetavaid keskkondi. Kõik esinejad, keda selles artiklis kirjeldatud, on võtnud endale ülesandeks neid kahte põhimõtet ühendada ja luua selliseid keskkondi, mis on põnevad, ilusad ja elamust pakkuvad inimestele, olles samas kodus ka teistele liikidele ning lahendades kohalikul skaalal globaalseid probleeme.

PRAKTIKUTE PÄEV MAAÜLIKOOLI MAASTIKUARHITEKTUURI ÕPPETOOLIS

Aljona Galazan

EMÜ maastikuarhitektuuri õppetoolis toimus neljas praktikute päev ehk päev, mil kooli külastavad praktiseerivad maastikuarhitektid, kes jagavad kogemusi ja mõtteid ning vastavad üliõpilaste küsimustele.

2023. aasta kevadel käisid külas Edgar Kaare (TajuRuum), Heiki Kalberg (AB Artes Terrae), Kirstian Nigul (Väli) ja Gyuri Jakabfi (FUTU Architects), kokkuvõtet võite lugeda Kuukirja [04/2023 numbris](#); sügisel külastasid meid Priit Ingver (Verte MAB), Gen Mandre (4people) ja Eda Vane (Bonava) – selle kokkuvõtte leiata Kuukirja [12/2023 numbrist](#). 2024. aasta kevadel käisid Siim ja Kersti Lootus (Lootusprojekt), Jaana Veskimäe (Hendrikson DGE) ja Grete Veski (Punktiir), seda kokkuvõtet saab lugeda Kuukirja [04/2024 numbris](#).

Novembris käisid noori inspireerimas maastikuarhitekt ja multitalent **Maali Roomet-Allese (Maali Roomet Design)**, kes rääkis oma tööst eraklientide ja Tallinna linnaga, kogukonnaaedadest ja arhitektuurivõistlustest; noor maastikuarhitekt **Sten Juur (TajuRuum)**, kes näitas, kuidas läheneda tavalistele asjadele ebaharilikult, ja Eesti üks kogenumaid maastikuarhitekte **Mirko Traks (KINO maastikuarhitektid)**, kes andis inspireeriva ülevaate oma büroo projektidest, väljakutsetest ja lahendustest.

Novembri külalised: Maali Roomet-Allese, Sten Juur ja Mirko Traks

Järgmine IFLA Maailmakongress ja konverents toimub 2025. aasta septembris Prantsusmaal Nantesis ning IFLA Euroopa seksiooni järgmine üldkogu 2025. oktoobris Belgias Brüsselis.

Eelmisest kuukirjast jäi välja link veel ühele olulisele väljaandele, mis on ASLA poolt koostatud "[WORKS with Nature: Low Carbon Adaptation Techniques for a Changing World](#)" (autorid Pamela Conrad ja Kotchakorn Voraakhorn). Väga kasulik lugemine kõigile maastikuarhitektidele!

IFLA Euroopa Üldkogu Budapesti Põllumajandusülikooli suures saalis (allikas: IFLA Europe)

Maali vaimustas noori oma mitmekülgse erialase profiiliga (lisaks sellele, et ta on diplomeeritud maastikuarhitekt, on ta ka maastikuehitaja ja kutseõpetaja väljaõppega) ning avatud, otsekohese suhtluse ja pühendumusega oma töösse. Kõiki tema töid ühendab roheline mõtteviis ja usk kogukonda. **Sten** inspireeris noori oma muheda esitlusega, mis näitas, et mängulisus on meie erialas üks võtmelemente, mis avab loominguilust. **Mirko** ülevaade büroo tööd näitas noortele, kui laiahaardeline, ent samas ka autentne ja puhas võib olla ühe büroo töö. Kõrva taha pandi see, et kvaliteetne ruum on oluline väärtus hea ja jätkusuutliku elukeskkonna loomisel. Vestlustes laua taga jagasid praktikud mõtteid, mis panid noori sügavalt mõtlema loomingu rolli üle nende elus.

Külaliste erinev taust ja kogemus laiendas tudengite vaadet erialale ja kinnitas, et tegelikult leiab igaüks endale soovi korral sobiva teema ja käekirja ning et seda tulebki arendada ja müüa. Kas mõjutab novembri süngus või noorte eriline huvi vaimse tervise vastu, aga päeva fookuses olid seekord eraelu ja töö tasakaal, läbipõlemise ennetamine, enda hoidmine ja tiimikaaslaste toetamine. Ka sel korral julgustasid praktikud noori olema oma elu eestvedaja ning pidevalt õppima iseseisvalt ka väljaspool koolipinki.

Praktikud tõdesid, et kohtumine oma eriala tudengitega on alati põnev ning see päev andis ka neile värsket vaadet enda tööle ja uut energiat.

Tudengite muljed päevast:

Sündmus andis hea ülevaate sellest, mis meid tulevikus ees ootab.

Saime tutvuda meie erialal töötavate inimestega ja nende tegevustega otsesemalt kui ainult meedia kaudu.

Väga kasulik on alati kuulda ja näha, kuidas meie erialal professionaalid töötavad. Natuke hirmuäratav oli aga kuulda negatiivseid aspekte meie tööst (läbipõlemine, töajõu palgata ära kasutamine näiteks arhitektuurivõistlustel, AI laialdane kasutus).

Tore oli kuulda, kuidas Kino maastikuarhitektid töötavad suure koormuse all, aga hoiavad kokku ja toetavad üksteist. See tekitas lootust, et kui tulevikus võibki töö raskeks minna, siis inimesed on ikkagi toeks üksteisele!

Suhtlemisest Mirkoga jäi meelde: hea kui sul on mõni spetsiifiline oskus millega ennast maha müüa ja milles sa tead, et sa oled hea.

Oli tõeliselt inspireeriv kohtuda Maaliga, minu jaoks on see näide inimesest, kes on end tõesti ise üles töötanud.

Suhtlemisest Maaliga jäi meelde: kõik peab olema teistele osapooltele puust ja punaselt selgeks tehtud.

Mulle meeldis Steni idee inimeste üllatamisest. Arvan et selline oskus tuleb ka maastikuarhitektuuris kasuks.

Suhtlemisest Steniga jäi meelde: mõtle läbi kuidas sa töötad, mis sulle meeldib ja kuidas saaks veel paremini töötada.

Sõnad korraldajatelt

Täname külalisi panuse ja tudengeid aktiivse osavõtu eest, oli üks ütle mata ilus päev täis õppimist, ideid, elavat vestlust ja sünergia! Uusi põnevaid kohtumisi!

Aljona Galazan ja Mana Taheri.